

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 10.

V Ljubljani 1. oktobra 1887.

Leto XVII.

Nad zvezdami.

I.

O pridi, pridi noč temná,
Ti noč temná, ti noč strašná!
Zagrni zemljo v mrak témán,
Ni vredna tebe, beli dan.

Saj kogar išče to srcé,
Né more najti vrh zemljé.

Na polji govóri mi cvet:
„Prijatelj tvoj od tod je vzét.

On ni preživel nas cvetíc,
Umretí moral mladih líc.“

A v gozdu hrast mi govóri:
„Prijatelja več tukaj ni.

Takó še čvrst, takó še čil
Sè smrtjo se zamán boril.“

A v vodi riba pravi to:
„Prijatelja ni tú s tabó.

Takó gibák, takó vesel
Slovó na vek od tebe vzél.“

O pridi noč, zemljo pokrij,
Odgrni pa nebeški sij! —

Pri zvezdi zvezda vžiga se,
Gor srce moje dviga se.

Ko vpiram v zvezdice očí,
Da rajska okna zrem, se zdí.

Večernica svitló gorí,
Večernica mi tó velí:

„Zemlján! nikari se ne boj,
Nad mano je prijatelj tvoj.

On mlad, on čil, on je vesel
Ter pesni poje vvek bo pél.

Ozira dol se na zemljó,
Pozdravlja te ljubó, srénó.“ —

O hvala noč, ti noč svitlá!
O hvala, ker si k nam prišla.

Kar ves sem dan zaman iskál,
To nočni čas mi je podál.

Kar sólzna zemlja nam ne dá,
Poiščimo si vrh zvezdá!

Fr. Krek.

Nad zvezdami.

(Ista pesen v epičnej obliki.)

II.

Iz vasi popóldne v nedeljo
 Stopa mi mladenič tih, zamišljen.
 Gluh veselemu je petju deklic,
 Nëm pozdravom mnogim je prijaznim.
 Tožen je obraz, tožnejša duša,
 Žalost goni ga z močjó neznano
 Iz vasi šumeče v mir narave,
 Da si teši dušo tugepolno.
 Gre po cesti, pa zavije skoraj
 Po stezi na travnik mi zeleni,
 Tam obstane, jame govoriti:

„Koliko sem vže veselja čutil
 Po teh tratah, ti moj evetni travnik!
 Ko sem bil še otrok, tū sem pasel,
 Čredo pasel svojega očeta,
 Netil ogenj in veselo peval. —
 Ko sem pa odrasel, kosi v zraku
 Bliskali se meni in očetu,
 Kadar sva ob košnji ju brusila.
 Padala po tleh visoka trava,
 Duša najina vesela bila,
 Da-si tekel vroči znój je s čela.
 Sólza zdaj mi teče iz očesa
 Oj po tebi, ljubljeni moj oče,
 Ker si me ostavil, oh, za vselej.“

Dalje gre počasnega koraka
 Ves vtopljen v pretekle srečne čase,
 Ki minoli, žal! takó so naglo.
 Pa dospé do temnega mi gozda,
 Spet obstane, jame govoriti:

„Oj šumeči gozdič moj prijazni,
 Kolikrat vesel sem v tebi bival,
 Znano vsako mi drevó je tvoje.
 Deček jagode sem tū nabiral,
 Jih užival in domóv jih nosil
 Svojim dragim starišem pokušat.
 V letih pa močnejših sem hodéval
 Večkrat z ljubljenim očetom semkaj.
 Peli ste sekiri, hrast je ječal,
 Oj stoletni hrast je ječal v ranah,
 Dokler pod presilnimi udarci
 Najinih sekir je moral pasti.
 Oh, zdaj moral tudi ti si pasti
 Še takó krepák, prisrčni oče,
 Groznej smrti v nenasitno žrdlo!“

Dvigne se, koraka zopet dalje,
 Mnoge križajo se v glavi misli,
 Mnogi vzbujajo se v srci čuti.
 Pa dospé do bistrega ribnjaka,
 Spet obstane, jame govoriti:

„Bistri ti ribnjak, vodica hladna!
 Kolikrat sem se zabaval tukaj,
 Koder danes ni veselja zame.
 Kjer studenec se v ribnjak izteka,
 Delal máline v detinskej dóbi,
 Očina v pomoč mi roka bila.
 In pozneje, oh saj ni še davno,
 Radostno veslala sva v čolnici.
 Krožili valovi se krog čolna,
 Solnce v vodi se ogledovalo,
 Midva trnek nastavljalá ribam,
 V mreže jih vabila smrtonosne,
 Ž njimi čoln lehak sva napolnila.
 Zdaj miruje veslo, a miruješ
 Tudi ti na vek, moj mili oče!“

Pravi to, z dlanjó podprè si glavo,
 Ki težè jo težke, temne misli.
 Ker mrači se vže, korák obrne,
 Po najkrajšej poti gre do doma.
 Veje se mu klanjajo ob poti,
 Sapa mu mehko objemlje lici,
 Nočna se tihota mu prilaga.
 Pa se razsvetli obok nebeški,
 Luna sine, zvezde njene hčere,
 Izmej zvezd najlepša večerníca. —
 Glavo dvigne, gleda večerníco,
 Nepremično zrè mladenič v zvezdo,
 Oj kakó blestí, le glej, prijazno,
 Svitlo gleda v tožnega mladenčá.
 Pa se zdi mu, da očeta vidi,
 Pa se zdi mu, da očeta sliši,
 Sinu pravi z zvezde večerníce:

„Ne povešaj, sin! glavé mi v zemljo,
 Vzbujá ti otožne le spomine,
 Smrt ti slika, kamor se oziraš.
 Dvigaj k višku mi okó, mladenič!
 Zvezdnato nebó ti napojilo
 Dušo tožno bo s presladkim upom.
 Kaj me iščeš po zelenih tratah?
 Kaj me iščeš po temotnem gozdu?
 Kaj me iščeš pri šumečih vodah?
 Išči me v višavi, nad zvezdami,
 Žarne zvezde okna so nebeška.
 Skozi zvezde v svitlo glej dvorano,
 Kjer nebeščani se veselimo,
 Kjer sem srečen tudi jaz, tvoj oče;
 Skoraj boš pri meni ti in mati,
 Skoraj se zedinimo na veke;
 Saj je naša prava domovina
 Tukaj nad zvezdami, nad zvezdami.“

— Fr. Krek.

Miloš Obilić.

(Po srbskih narodnih pesnih spisal Fr. Hubad.)

1. Miloša najde car Stepan.

Neko jutro na vse zgodaj se zbudé Vile, umijejo se in pomolijo Bogu. Potem se obrnejo k žarkemu solneu, katero je ravno vzhajalo, pri-mejo se za roke in začén kolo plesati na oblakih. Milo zadóné ljubki glasovi pod nebom:

Žarko solnce! oj ogréj nam lice,
Naj cvetó nam miljene cvetíce,
Naj nam pade rósna na gorice,
Da zagolče ptice golobíce,
Da zbudé se ptiči golobiči,
In zletijo po zelenej travi,
Kakor ovce, ko imajo jagnje,
Kot bučele, kadar greje solnce.

Tako pojó in se vrte v krogu. Ko skončajo svojo pesen, spusté se na Šargansko planino, sedejo pod jele na travo in pijó hladno vince. V tem hipu reče vila Jerusavlja: „Tiho, sestre moje mile! Nekaj čujem tam od pota na zelenej travi. Ali joče mlado dete, ali pa bléje mlado jagnje. Mati je izgubila otroka ali pa ovca zapustila svoje jagnje.“

Vse potihnejo in poslušajo. Jerusavlja pa izpregovori: „Gledat pojdem, kaj je. Če je otrok, prinesem ga sem. Ako je deček, napojile ga bodemo z belim mlekom, in Bog mu bode dal, da postane slaven junak. Potlej ga pustimo tù, da ga najde mati, ali kdo drug, kdor pride tod mimo. Ako pa najdem mlado deklíco, vzamemo jo s sebój, dale jej bomo perotí, da bode Vila, kakor smo me. Ako pa najdem jagnje, napojile ga bomo z mlekom, da bode imelo sviléno volno.“

Na to skoči Vila na noge in gre po rósnej travi iskat. Na zelenej travi najde dečka, glava mu je slonela na rami, lasje so mu pokrivali lice, solze so mu tekle iz očíj. Kakor skrbna mati vzdigne Vila dete, ki še ni znalo govoriti, napoji ga s sladkim mlekom, vzame na roke in deček jej zaspi v naročji.

Kakor bučelica po rósnej travi prileti Vila nazaj k tovarišicam. Ko te ugledajo dete in njegovo belo lice, omili se jim, poljubujejo je in jedna izmej njih reče: „Vzemimo dete s sebój in odgojimo je, da vzredimo slavnega junaka.“ A Jerusavlja odgovori: „Kaj mislite, sestrice? Kaj bode, če pride dete iskat mati njegova, in ga ne najde? Plakala bode, da bi se je usmilil mrzel kamen, in kaj še le Vila z góre. Pojila je bodem z mlekom in pustila na zelenej travi. Tu naj leži dva dni; če pa do tretjega dne ne pride mati po njega, vzamemo ga s sebój.“

Še so se razgovarjale Vile, kar se pripase po rósnej travi mlada žrebica. Zgubila je svojo mater. Vila jo zagleda pa pomisli v sebi: „O Bog moj mili! tudi žrebe je zgubilo mater.“ Skoči na noge, ujame žrebe, osedla ga z bisernim sedlom, dene mu na glavo krasno uzdo pa posadi dete na konja ter mu da vajeti v ročíce. Žrebica se hoče pasti, ali glave ne more pripog-

nití, tako močno jo je držalo dete. Žrebica zarezgetá in zdirja po planini naravnost proti cesti, a dete jo vodi za vajeti.

O tem času pa je lovil car Stepan zverino po planini s svojimi vojvodi. Začudi se vsa gospóda, ko zagleda mlado žrebico in na njej sedeti mladega jahača. Obstopijo jo in ujamejo. Ko priženó čudno žrebico pred carja, reče car Stepan: „Bog moj mili, kako čudo je to! Izvestno je zgubila mati svojega sina.“ Veselo se mu dete nasmehne in takó prikupi, da mu dá car ime Miloš, ker mu je bil deček tako mil.

Stepan sam vzame Miloša k sebi na konja in se vrne ž njim v svoj grad Prizren, žrebica pa je tekala za njima.

V Prizrenu krsté dete in car mu da ime: Miloš Obilić.

Ali marsikomu to ni bilo po godu. Razgovarjali so se vojvodi mej seboj: „Ta ni Miloš Obilić, nego Miloš Kobilić, kajti kobila ga je redila in nosila po planini. Dete nima očeta ne matere.“

Car je slišal vse to, a delal se je, kakor bi ne bil slišal ničesar. Miloša je izročil pestunji, ter jej naročil, da naj skrbi zanj.

Lepo je raslo dete. Komaj je bilo staro dve leti, bilo je vže toliko, kakor drugi otroci v četrtem letu. Ko je pa doraslo do dvanajstega leta, bil je Miloš vže kakor mladenič o dvajsetih letih. A rasel ni samó po telesu, tudi njegov duh se je razvijal čudovito. Naučil se je vsega, česar je treba znati junaku na carjevem dvoru.

Tudi žrebica, katera ga je bila nosila po planini, rasla je ž njim. Od nje se porodi plemenit konj in car ga podari Milošu. Deček se je rad igral s svojim konjem, imenoval ga je „Ždralina“ in vodil povsod s seboj. Kmalu je znal jezdití, kakor kak možak.

Nekega dne je stal car Stepan pri oknu in se pogovarjal s carico, ko je Miloš vodil svojega konja po dvorišči. Obema se je mladenič zeló prikupil; hvalila sta njegovo spretnost in junaštvo. V pogovoru reče Stepan carici: „Glej najinega Miloša! Meni se vse tako dozdeva, da je junaške krvi. Ali žalilo bi ga, ko bi vedel, da nima ne matere ne očeta. Siromak se ne spomina več matere. Ako bi znal, da je nima, izvestno bi je šel iskat, ali kde bi jo našel, ker nihče drug kakor le Vila bi mu znala povedati, kdo je mati njegova.“

Mislil je car, da ga Miloš ne čuje. Ali deček je čul vsako besedo. Hudo ga zaboli v srce, da nima matere, solze se mu uderó po licu, osedla si konja in se napravi na pot iskat matere. Zamán ga ustavlja Stepan; Miloš sede na Ždralina in odjaše iz grada.

2. Miloš išče matere.

Dolgo je potoval mladi junak po širokem svetu, popraševal po svojej materi, ali nihče mu ni znal povedati njenega imena. Nekega dne pride v mesto Jedreno. Tù se ustavi v krčmi. Naroči si vina, ali ne pije ga kakor drugi ljudje, nego iz čaše, ki je držala dvanajst litrov. Pol ga popije sam, a pol ga dá svojemu konju ter se pogovarja ž njim: „Napij se, konjiček moj! Od svojega rodú nimam nikogar kakor Boga samega in tebe. Žal mi je, da ne poznam ne matere ne očeta. Ti si mi oče, ti si mi mati, a moja kabanica ¹⁾ mi je moj dom, bridka sablja mi je bratec in sestra. Poočim

¹⁾ plašč.

Stepan me je odgojil na svojem dvoru, da mu služim gospodarju. Ali ne morem mu služiti, ker je rekel, da nimam matere. Zatorej sem je šel iskat po svetu.“

Krčmarica posluša ta govor iz daleč in smili se jej junak.

Na jedenkrat pa prijezdi Musa, turški junak, s trideset junaki. Vže iz daleč upije, naj mu pripravi krčmarica vina. Ko prija pred krčmo, pozdravi ga krčmarica. Ali on jo vpraša, zakaj mu ni pripravila vina. Krčmarica mu odgovori: „Vino bi ti ne dišalo, ako bi znal, kdo je v krčmi. Mlad srbski junak sedi notri, ne pije vina, kakor drugi, nego pije ga iz čaše, ki drži dvajst litrov; pol ga popije sam, pol ga pa daje svojemu konju ter se razgovarja z njim, da nima ne matere ne očeta, in da ga je odgojil car Stepan.“

Kadar Musa te besede čuje, reče krčmarici: „Ta je Miloš Obilić sam. Ali povej mi, kaj dela kristjan v krčmi. Ako ne pozna očeta ne matere, bodi mu oče moj topuz ¹⁾, a mati moja sablja!“

Po teh besedah se zažene vsa turška tolpa v krčmo. Musa pozdravi Miloša in Miloš mu odzdravlja. Srdito pogleda Musa mladega junaka in reče: „Kaj iščeš po svetu očeta in matere! Jaz ti ju pokažem, da se ti ne bode treba dalje klatariti okrog!“ Pri tej priči zgrabi turek svoj buzdovan ²⁾ ter hoče udariti po Milošu. Ali Miloš se ne da udariti, skoči na noge, zgrabi buzdovan, iztrga ga Musi iz roke, pa udari Turčina tako po glavi, da se takój zgrudi na tla. Zdaj potegne vseh trideset junakov svoje sablje ter planejo nad Miloša. Ali ta zgrabi za svojo britko sabljo ter poseka vsem glave. Potem odseka glavo tudi Musi, sede zopet za mizo ter pije dalje.

Ko si malo oddahne ter dobro napije, pokliče krčmarico, da bi plačal vino. Ali krčmarica toži in joče: „Nesrečnik! kaj mi pomaga, ako mi plačaš vino, pogubil si trideset junakov, zato bodo Turki pobili tebe in mene.“ Miloš skoči na noge, plača vino, sede na konja ter odjaše.

Jaha po gorah in planinah, po ravninah in planjavah ter pride srečno k carju v Prizren. Stepan se ga zeló razveseli in prav lepo pogosti, ker je bil vže slišal o njegovem junaštvu. Za nekaj dni pa popraša Miloš carja, kje ga je bil našel na planini. Ko vse poizvé, kar je vedel car sam, spravi se na pot in jaše naravnost na Šargan planino.

Prišedši na planino skoči raz konja, sname konju uzdo in ga spusti, naj se pase po travi. Sam pa sede na tla in začne piti vino iz meha, ki ga je bil prinesel s seboj. Pije vino, da se ga napije. Potem nasloni glavo na roko in zaspi, ker je bil zeló utrujen.

V tem prileti Vila Jerusavlja izpod oblakov. Videč spečega junaka, začudi se mu, spusti se na tla, zaviha mu desni rokav nazaj in ogleda roko. Na mišici najde madež in po njem spozna Miloša, katerega je bila napojila z mlekom. Veselo ga poljubi. Miloš se zbudi, zagleda Vilo in reče ves začuden: „Oj za Boga, ali je ta moja mati?“ Ali Jerusavlja mu odgovori: „Nisem tvoja mati, nego nagorkinja Vila. Napojila sem te otroka z mlekom.“

Solze se uderó Milošu po licih, ko čuje te besede, pa reče: „Oj Vila, po-mati moja! Ako nisi moja mati, ali veš kdo je prava mati moja? Povsod se potikam po svetu in poprašujem po materi, ali nihče mi je ne vé povedati. Junaki se norčujejo z menoj, da ne vem, kdo je mati moja.“

¹⁾ kij (Keule). ²⁾ kij (turško orožje).

Vila mu odgovarja: „Posinek moj, Miloš Obilić! Rodom si iz Hercegovine, iz rodú Popovića Nikole. Mati tvoja je žena Nikolina. Nimaš brata ne sestrice. Ostal si sirota po očetu. Ko si bil star pol leta, senjalo se je materi, naj te prinese na Šargan planino in te pusti na zeleni travi, da bi te napojile Vile z mlekom in bi postal junak. Ko se je senjalo materi takó, vstala je zjutraj zgodaj, prinesla te je na planino, položila na zeleno travo in pustila samega. A ona se je skrila za jelo, da bi videla, kdaj pride Vila k tebi. Ali dokler je gledala, nisem mogla do tebe. Priklati se pa lev na planino in raztrga tvojo mater. Ko vidimo Vile iz oblakov, da si ostal sirota, spustimo se na zemljo in jaz te vzamem v naročje ter napojim z mlekom. Zdajci pa priteče mlada žrebica, ki tudi ni imela matere. Pase se okolo tebe. Jaz ujamem žrebico, osedlam jo z bisernim sedlom, ter posadim tebe na njo. Žrebica zdirja s teboj in tako te najde car Stepan. On te ponese v Prizren; omilil si se mu in nazval te je za Miloša.“

Verno je Miloš poslušal Vilo; veselje ga obide, ko je zvedel, kdo je mati njegova, ali žalost ga tare, da je sirota. Globoko se prikloni Jerusavlji in zahvali, da mu je povedala o materi. Vila ga pa tolaži in mu obljubuje, da mu hoče pomagati povsod, kder koli mu bode pomoči treba.

Dolgo sta se razgovarjala. Jerusavlja je poznala vse srbske junake, pripovedovala mu, da so vse te junake Vile napojile z mlekom ter da imajo znamenje od istega časa, madež na desni roki, porasen z dlako, a na stegnu znamenje sablje. Čudil se je Miloš tej novici, radoveden pogledal svojo roko in našel znamenje junakovo; ravno tako tudi na nogi. „Ali ne pripoveduj,“ svari ga Vila, „nobenemu, da imaš to znamenje, in ne boj se nobenega junaka! Da pa boš poznal junake, katere smo Vile odgojile, našela ti je bom. Ti sam si jeden izmed njih; a drugi so: Zmaj-Ognjeni Vuk, Relja Bošnjani, Banovič Sekula, Banovič Strahinja, Ljutica Bogdan, Kraljevič Marko in carevič Stepan. Dokler bodo živeli ti junaki, vladali bodo Srbi. A kadar pride čas, da ne bode veljala več vera in zvestoba, poginilo bode srbsko carstvo.“

Še mnogo drugih reči je zvedel Miloš od svoje pomatere Vile, katerih pa drugi ljudje zvedeti ne smejo. Potem ga pelje Vila k gorskemu jezeru, kjer so bivale Vile, hčere Jerusavljine. Bilo jih je devet, vsaka lepša od druge. Veselo pozdravljajo svojega pobrata, poljubujejo ga na lice in pogosté slavno.

Kadar se najedó in napijó, podari Miloš vsakej sestri po dvanajst, svojej materi pa sto cekinov, sede na konja in odjaše domóv v Prizren. (Dalje prih.)

Kačji studenec.

travnatej dolini, obdanej okoli in okoli s košatimi bukvami, pasli sta se čredi dveh pastirjev, katerih petje je bilo po vsej okolici znano. Iz svojih piščalk sta izvabljala rajsko-mile glasove, da se je razlegalo daleč na okoli. Ravno sta končala svoje lepo se menjajoče pesnice ter sedla v javorovo senco pri studenci, ko pride stari Milotin z gorovja k njima, da si ugasi žejo z hladno studenčnico. — „Ljubeznivo sta pela, junaka,“ reče pastirjema, „občudovaje vajino petje, obstal sem na višini in bi bil skoro pozabil na svojo žejo. Glasovi vajinih piščalk vedre srce, kakor hladé večerni vetrovi utrujene žnjice.“

Starček poklekne na kamen pri studenci, sname klobuk raz glavo ter zajme hladilne vode, da si ugasi žejo. Ko se napije, reče: „Kakor biser se blesti ta studenec in njegova voda je tako hladna, da je ni enake v obližji. In vender so nekateri ljudje še zdaj tako vražji, da se bojé piti iz tega studenca, ker bi inače umrli.“

Pastir: In zakaj se bojé? Mi pijemo iz tega studenca vsak dan in smo zdravi in čvrsti kakor drugi ljudje.

Drugi pastir: Dà, in smijala sva se pred nedavnim, ko je naju nek čebelar tu mimo idoč resno opozarjal, da ne smeva nikdar piti iz tega studenca. Ko sva ga vprašala zakaj, ni nama vedel povedati nič pravega.

Milotin: Ali ne vesta, da se imenuje ta studenec kačji studenec?

Oba pastirja: Tako ga tudi menuja imenujeva; a zakaj se tako imenuje, naju nihče ne vé, kajti v vsej okolici nisva videla še nobene kače.

Milotin: Poslušajta torej! Ko smo bili še mladi dečki, pripovedovali so nam naš oče večkrat ta dogodek in za ves svet bi ne bili iz tega studenca pili.

Starček sede poleg pastirjev na kamen, ki je bil poraščen z mehkim mahovjem ter začne pripovedovati: „V starih zlatih časih — takrat se je pač marsikaj čudnega zgodilo — živela je v naših krajih, posebno tu okoli, čudna kača, kakeršnih danes na svetu več videti ni. Po životu je bila pokrita z lepimi, barve izpreminjajočimi luskami; najbolj čudno je bilo pa to, da je imela na glavi zlato krono. Nikomur, kdor jo je pustil v miru, storila ni nič žalega in pastirji so je večkrat videli na studenci. Včasih je zrla v vodo, kakor bi se veselila svoje barve in svoje lepote, včasih se je čudno po travi zvijala, ali pa se je obešala po drevju. O póludne je najraje spala na višini v kapelici ter se raztegnila po opekah, katere je solnce razgrevalo. Ko je solnce zginilo iz kapeličnih oken, videli so jo zopet na pobočji. — To pa ni dolgo trajalo. Tu v bližini je stanoval sadjerejec. Večkrat je opazoval to kačo in njeno zlato krono, katero je hotel dobiti. Pripoveduje se, da je bila tej kači bela barva čez vse druge zoperna; ako je zapazila pri deklicah kaj belega, vže od daleč je pobegnila. Sadjerejec se je tega poslužil, da doseže svoj namen. V kapelici je razgrnil po tleh bel prt ter hitro otišel. Ali, kako se je začudil, ko je drugo dne rano tjà prišel ter zagledal na več koscev razbito in lesketajočo kačino krono na belem prtu.“

„In kaj je storil s to čudno krono,“ vprašata pastirja,

Milotin: Kaj je ž njo storil, ljuba moja, tega ne vem, mislim pa, da jo je kje drago prodal in potlej s svojo družino prav po gosposko živel. Nikdar več ga ni nihče videl v tem kraji. Od tistega časa naprej so imenovali ta studenec „kačji studenec“ in dolgo so se ga bali, dà še celó danes se ga mnogi bojé, ter ne pijó iz njega. Nevedneži pravijo, da je iz razbite kače toliko strupa priteklo, da se je razlil po vsem studenci in okužil vodo. Še zdaj kažejo ob pobočji jarke, po katerih je tekel strup; zna se pa, da je te jarke napravila le vzpomladanska snežnica, ko je drla v dolino. Zatorej sme vsak brez skrbi piti iz tega bistrega studenca.

Pripovedka iz starih časov se je dopadla pastirjema; stari Milotin pa je otišel zopet v goré.

(Iz „Češčine“ preložil H. Podkrajšek.)

Mladi lovci.

Mahovi in Lončevi otroci so bili mnogokrat vkup. Zdaj so se igrali okrog hiše, zdaj so se podili s kočijicami po vasi, zdaj zopet šli v gozd, borovnic ali gob nabirat. In ko so bile borovnice in gobe vže za tisto leto pri kraji in je jesen slikala svoje prve jesenske podobe po materi zemlji, hodili so otroci še zmerom radi tja v zeleni gozd, češ, da gredó na lov. Delali so doma puške iz bezgovih palic in se vadili v streljanji. Vender so se zanašali največ na svoje roke in Mahov Tonček je trdil, da je držal jedenkrat zajca vže za ušesi; a raje ga je izpustil, češ, da se mu je smilil. Pa tudi psa so imeli otroci kot pravi lovci. Je-li bil pes lovsk ali ne, tega ne vé povedati naš mladi lovec.

Nekoč hodijo zopet po gozdu z Lončevim „váruhom.“ (Tako so klicali psa.) Mogočno vodi Lovčev Janezek svojega „váruha“ na vrvici in vselej vé mnogo povedati svojim továrišem o modrosti njegovej. Mahov Tonček pa vé za zajčev „legar“ in trdi tako za gotovo, da ga ujame, zajca namreč, kakor

bi pribil. Ko pa le zamán čakajo na svojo srečo, mine veselje mlade lovce in odhajajo proti domu. Takrat pa jim je bila sreča milejša. Lončevi dve deklici prilezeta izza nekega grmovja, kar zagledata pred sobój mladega zajca, ki je sedel na zadnjih nogah in natezal dolgi ušesi. Mahova dva prideta od druge strani in od tretje se pridrevi Lončev Janezek s svojim „váruhom.“ Grozen krik nastane. Vsi kmalu so oddali iz sebe nekake čudne glasove, ki se pač ne prilegajo srčnim lovcem. Deklici zbežita kar so ju noge nesle, Mahovima dvema so pale bezgove puške iz rok, Lončev Janezek pa je vlekel v največjem strahu in trepetu „váruha“ za vrvico, dokler ga pes ne zmaga, da izpusti vrvico ter trešči tja v zeleno mahovje, kakor je bil dolg in širok. Čez nekaj trenutkov se še le zavedó mladi pustoloveci svojega lovskega poklica in potihoma odidó domóv z rdečico na obrazkih.

„Varuh“ jih je vže čakal domá, zajček pa se je še veselil nekaj časa v gozdu svoje prostosti.

Prvi grozd.

Goči žarki poletnega solnea so se ohladili, na drevji se je rumenilo raznobojno sadje, vsaka velika poljska raván sè svojimi njivami, gozdovi in travniki pa se je zdela kakor velikanski tlak, delan iz četverkotnih ploč samega rubina in smaragda. Tam raz zelene gorice pa so se smijale vinske trte z vsem svojim lepotičjem in vabile zemljane, da jim olajšajo težko

breme belih in rdečih jagod. Vse se giblje in ziblje, miga in dviga, po goricah in ravninah, kakor bi se hotela povrniti za trenotek cvetoča vzpomlad v podobi zgodnje jeseni. Pokop je poletja in rojstvo jeseni.

Pa ni ošabna ta vinska trta! Le poglej jo, kako ponižno je priromala raz gorico tjà za bišo ali pred vrata in kako se sedaj oklepa hišnih vrat kakor

otrok materinega vratú! Le poglej jo, kako okusno krasí hišno pročelje in kako stoče pod težo jagod! In vse to iz ljubezni do tebe! Zdravku se je pač smilila trta, ker je morala držati take grôzde in rad bi jej bil vzel nekaj grôzdov, predno so še dozoreli. A ni jih mogel doseči. Še bolj usmiljenega srca je bil Zdravkov „janček“. Kako je stezal svoj vrat in jeziček tam črez ogrado, da bi olajšal trti težko breme; pa se vender le ni dalo. Vše s samim listjem bi bil „janček“ zadovoljen, pa še tega ne! —

A sedaj se grozdje zori in vsa nevolja Zdravkova je pri kraji. „Janček“ pa vže tako ne sme nevoljen biti, drugače mu Zdravko takój pokaže svojo umétalnost z okleškom. Pa Zdravko še ni tako na enkrat ustregel svoje želji. Takó je hodil okrog matere kakor maček okrog vrele kaše, a nič ni pomagalo. Zdravko je moral gledati dozorele grozde na trti. Najstarejša sestríca pa vže ni bila tako neusmiljena, ali kakor mi pravimo, dajala mu je potuho. Malo se ozrè okrog sebe, je-li so mati kje blizu, potem pa stegne roko po smijočem se grôzdu. Ali kdo bi si mislil, da mu bode še sestra nagajala! Koliko res trpi ta Zdravko. Naposled se zmuzne sestríci grozd iz rok in pade na tla. „Janček“ ni preslišal tega šuma. Hitro se obrne, Zdravko, ki je slonil na pol na njem, poljubi tla, a grôzd mu poduha „janček“. Toda sestra prehití „jančka“ in pobere grôzd.

Zdaj še le dobi Zdravko v roke prvi grôzd s trte. Malo kisló se drži, pa nič ne dé. Prvi grôzd je zobal.

B.

Poslušna deklica.

Martinčeva Tončka, deklica o dvanajstih letih, sedela je domá na pragu in čuvala sestríco. Stariši so bili povabljeni k daljnim sorodnikom v gostí ter so naročili Tončki, da se naj otroka skrbno pazi. Otišli so mirno, ker so se smeli zanesti na njo, da bode izpolnila, kar so jej ukazali. In le pogledjte, kako lepo zna Tončka čuvati in kratkočasiti sestríco! Na kolenih jo ujčka, poje jej in jo poljubuje, da se jej detetce kar smejí od veselja.

Ali zdaj pristopi skušnjava. Dve součenki pridete k njej in jo vabite, naj bi šla z njima v sosednjo vas k teti, kder ju čaka dobra južina. „Pojdi,“ nagovarja jo prva, „jedle bomo dober kruh in sladko ovočje, in tudi vino bomo pile; oj to bode veselo!“ — „Ne smem,“ odvrne Tončka, „oče in mati sta mi naročila, da se naj doma otroka pazim, zatorej ne smem nikamor od doma.“ — „Ne brigaj se toliko za to,“ reče druga, „otroka naj varuje sosed, vem da bode to rada storila, a ti pojdi z nama.“ — „Znam, da bi sosed, to rada storila, ali moja dolžnost je čuvati otroka, ker sta mi oče in mati tako naročila,“ odgovori Tončka.

„Kdaj pa prideta oče in mati domóv?“ vprašate jo skušnjavki, ter jo začneta drugače prigovarjati.

„Bajè še le pozno po noči,“ odgovori Tončka.

„I nù, takrat smo me vže davno nazaj in tvoji stariši niti znali ne bodo, da si bila iz doma; otroka daj sosedí, ona bode molčala, da ne bosta oče ne mati ničesa zvedela od tega.“

Zdaj se pa uname v Tončki sveta jeza ter reče: „Kaj takó me učita vedve? Ali mislite, da bi mogla pogledati starišem v lice, če bi me vprašali, ali sem bila ves čas domá? Poberita se proč od mene, za taki prijateljici ne maram, ki me zapeljujeta k neposlušnosti do mojih dobrih starišev. Le idita, kamor se vama ljubi, jaz z vama ne grem!“

„Pa ostani doma, da se najéš otročjega krika,“ pristavite malopridni deklici ter se jej rogate iz vsega grla.

Ko odhajate, vže se je Tončki žalilo, da ni slušala tovarišic. Ali ko sta jej popolnem izpred oči, bilo jej je zopet lahko pri srei in zopet je bila vesela in mirna. Še skrbneje se zdaj pazi otroka ter si prizadeva, da bi v dobro voljo spravila nagajivo sestrico. In res! dete postane mirno ter se zopet veselo igra z njo. — Kako veseli bodo pač stariši, če poizvedó, da je Tončka tako pogumno premagala skušnjavo.

Kmalu po odhodu zapeljivih tovarišic, prikoraka mimo Martinčeve hiše tujec v lovskej obleki. Ugleda deklico, postoji pred njo ter jo nagovori: „Deklica! ali bi mi ne mogla prinesiti malo vode? Zeló sem žejen!“

„Zakaj nè, gospod,“ odgovori Tončka, „samó ne vem, kdo bi mi ta čas sestrico podržal.“

„Daj jo meni ta čas, jaz jo podržim, da se ti vrneš,“ reče tujec smijóč se ter vzame otroka v naročje.

Tončka se hitro vrne iz hiše ter prinese tujcu mleka in kruha; mislila si je, da mleko bolje žejo ugasí nego li voda.

Tuji gospod kaj takega ni pričakoval. Zeló se mu dopade obnašanje dobre deklice. Sede na klop pred hišo ter z veseljem povžije kruh in mleko. Pogovarjal se je s prijazno deklico to in óno, na kar mu je ona prav lepo odgovarjala. Iz njíju kratkega pogovora je gospod takój spoznal, da je deklica zeló bistroura, pridna in nepokvarjena. Takó se mu je prikupila, da je sklenil, k sebi jo vzeti. Gospod Strmički — takó je bilo tujcu imé — bil je jako imovit posestnik. Živel je z ženo in jedino hčerko Milko na velikem posestvu ne daleč od tega kraja. Vže davno je želel hčerki Milki, ki je bila Tončkinih let, dobiti dobro tovarišico in prijateljico, ali v njegovem sosedstvu ni mogel prave najti. Danes mu je bila osoda milejša. Obiskal je namreč prijatelja, ki je imel graščino tam za gorami, jedno uro od Martinčevih. Ostal je nekaj dni pri njem, da sta skupaj na lov hodila. Tudi danes sta bila na lovu. V gozdu pa se Strmički loči od lovske družbe ter izgreši pravi pot. Dolgo je blodil sem ter tjà po širokem gozdu, dokler ni prišel naposled lačen in žejen do Martinčeve hiše, kder se je seznanil s pridno in ljubeznivo deklico Tončko. Iz kratkega pogovora z njo, takój je spoznal, da so njeni stariši ubožni, in da imajo še več otrok, ki so pa vsi le slabo preskrbljeni. Gledé na te razmere, trdno je pričakoval, da mu bodo radi dali ljubeznivo deklico v izrejo. Pred ločitvijo podaril jej je cekin za prijazno postrežbo, ter dejal, da takój drugi dan zopet pride, ko bosta njena roditelja doma.

Tončka je zdaj videla, kako jo je Bog za njeno poslušnost obilo obdaroval. Ali še večja sreča jo je čakala. Zvečer pridejo stariši domóv. Veselo jim pripoveduje, kako je bil prišel tuj gospod, kateri jo je prosil za malo vode, a ona mu je dala mleka in kruha, kar so bili mati za njo pripravili. Pripoveduje dalje, da je bil gospod zeló prijazen z njo in jej je pri odhodu podaril

zlat denar. Obljubil pa je tudi, da jutri zopet pride. Starišem ni moglo v glavo, kaj da tuji gospod namerava.

Ves srečen se je gospod Stermički vrnil k svojemu prijatelju na graščino. Popraševal ga je po okolnostih ubožnega Martinca, in prijatelj mu je naštel zgolj dobre lastnosti poštene kmečke družine. Drugi dan se Strmički takóž poda k Martinčevim ter jih v njih veliko začudenje prosi, da bi mu dali Tončko za tovarišico njegovej hčerki. Stariši se zeló začudijo tej prošnji ter ne morejo razumeti, kaj prav za prav tuji gospod misli. Balí so se za dobro in pridno Tončko posebno še zaradi tega, ker jim je bil gospod Strmički popolnoma neznan človek. Zatorej ne morejo dovoliti takóž v njegovo prošnjo, ampak izprosijo si nekaj dni v premislek. Po vsestranskem prevdarku izprevidijo, da bi bilo za Tončko pač jako dobro, da mu jo dajó. Zvedeli so namreč o gospodu Strmičkem, da je zeló imovit in pošten graščak.

Za Tončko so zdaj nastopili presrečni dnevi. Ko je Strmički slišal, da mu stariši dadó Tončko, prišel je sam s kočijo po njo. Pač se je ta dan mnogo solzà prelilo. Jokali so stariši, jokali bratci in sestrice, ko se je bilo treba ločiti od dobre Tončke. Pa tudi sosede so jokale, ko so jej podajale roko v slovo. Jokala je tudi Tončka, nekaj od žalosti, ker se je bilo treba ločiti od preljubih starišev, nekaj od veselja, da jej je ljubi Bog naklonil toliko srečo. Naposled jo posadé v kočijo in gospod Strmički jo srečno pripelje na svojo graščino. Kako lepo je bila vzprijeta od gospe Strmičkove in gospodične Milke tega vam niti popisati ne morem. Samó toliko naj vam še povem, da se je ubožna kmečka deklica takóž prikupila gospodični Milki, ter sta se ves čas svojega življenja ljubile kakor bi si bile pravi sestri. A tudi njenih starišev gospod Strmički ni pozabil. Pomagal jim je o vsakej priliki, če je le videl, da jim je podpore treba.

In še več! Ko je pozneje pošten mladenič prosil za Tončkino roko, dobila je od gospoda Strmičkovega lepo in bogato doto. Ker se je Tončka ves čas tako lepo vedla, ker je bila poštena, poslušna in bogoljubna deklica, zato je gospod Strmički za njo tako skrbel kakor za lastno hčerko Milko. Mladenič, ki jo je vzel za ženo, bil je sin jako poštenega in imovitega trgovca iz bližnjega mesta. Tončki, njenim starišem, in vsem se je prav dobro godilo ves čas njihovega življenja.

Glejte otroci! tako poplačuje Bog take otroke, ki svoje stariše ljubijo in poslušajo.

Fr. O.

Svinčnik.

Malo je stvari, katerih bi človek toliko rabil, kakor svinčnik, pa je vender le malo ljudi, ki bi znali povedati, kako se svinčniki izdelujejo. Stari narodi svinčnika niso poznali v tej obliki, v kakeršnej je danes, pisali in risali so le z ógljijem ali pa z barvami. V srednjem veku so si prirejali iz cina in svinca majhene klince, s katerimi so risali prvi italijanski risarji.

Za sedanje svinčnike pa ne rabimo več svinca, ker je pretrd in prebledo piše. Črni klinček v lesu zaprt, s katerim danes pišemo in rišemo, je neka ruda, katero imenujejo prirodopisci „grafit“. Grafit je menj ali bolj čist ogljik,

ki se nahaja po Avstrijskem, Češkem, Bavarskem, Ruskem, Angležkem i. t. d. Avstrija ima grafita največ v južnem Češkem okolo Krumlova, potem na Moravskem, Spodnjem Avstrijskem in Gorenjem Štajarskem. Navadno je grafit zmešan z drugimi rudninami takó, da ni za pisavo. Zato je komaj kakih 200 let od kar ga rabimo. Leta 1664. našli so namreč na Angležkem blizu mesta Borrowdale prvič tako čistega grafita, da so iz njega začeli svinčnike izdelovati. Kmalu se je to orodje ljudem takó prikupilo, da so plačevali v Londonu angležki cent tega grafita po 1680 goldinarjev avstrijske veljave. Ali h krati je začelo pomanjkovati te dragocene rude, in Angleži so prepovedali, da se ne sme prodajati v tuje dežele. Polagoma je te rude popolnem zmanjkalo. — Svinčnike so pa narejali takó: Plôče, kakeršne so izkopavali iz zemlje, žagali so s tenkimi žagami v klinčke, katere so potem vdodelovali v okrogle lesene. Ko pa ni bilo več dobiti plôč, začeli so odpadke in drobne grafitove košččke mleti v droben prah, katerega so potem v nalašč zato pripravljenih stiskalnicah (prešah) zopet stisnili v ploče, iz katerih so izdelovali svinčnike na isti način kakor poprej.

Sto let kasneje kakor na Angležkem so napravili tudi po Nemškem tovarne za izdelovanje svinčnikov. A vse te tovarne so morale za drag denar kupovati angležki grafit, ali ga pa dobivati s Španskega. Poskušale so pa tudi rabiti domač grafit, kolikor se je dalo.

Proti koncu pretečenega stoletja je francoz Condé kemično preiskal angležki grafit ter našel, da ima 24 odstotkov ogljika, 8 odstotkov železa in 36 odstotkov gline in apnenca v sebi. S tem se je pokazalo, da bi bilo najbolje čistemu grafitu dodajati gline, da ga veže, ter se potem od njega lahko izdelujejo svinčniki vsakovrstne trdote. Vže 1798. leta na razstavi na Martovem polji pri Parizu so bili razstavljeni Condé-jevi svinčniki, ki so se v obče takó priljubili, da so se naglo razširili po vsej Evropi, ter nobena druga tovarna ni mogla tekmovali z njimi. Na Nemškem si je posebno tovarna K. Fabrova mnogo prizadejala, kako bi zboljšala svoje pridelke. A 1847. leta najde francoz Alibert v Sibiriji velik sklad grafita ravno tako dobrega kakor angležki. Faber in on kupita od ruske vlade za velik leten davek ves sklad sibirskega grafita, in vse druge tovarne ga morajo kupovati od teh dveh posestnikov.

Ta bogati sklad sibirskega grafita je na gori Batougol blizu kitajske meje. Pot od tod v Evropo je tako draga in težavna, da stane 1 kilogram sibirskega grafita, predno pride v tovarno, vže celih 12 goldinarjev.

Prudrugáčili so dandenes tudi način pridelovanja. Grafit devljejo zdaj v kámene posode ter vlivajo močne žepene kisline nanj. Nekoliko dni stoji ta zmes; gruda se začne greti sama in razpade v črno blato. Potem se žepena kislina z vodo izpere, pridene se dobro izprana glina in skrbno pomeša takó, da je vsa mešanica popolnem enaka. Ta zmes se potem tako dolgo suši, da ostane še vlažna kakor testo, stisne se skozi železno pločo, ki ima takó široke luknjice, kakor debeli morajo biti grafitovi klinčki, ki se vdelaajo v les. Na pogled so ti klinčki podobni rezancem (nudelnom). Na pločah je potem poravnajo in razrežejo v tako dolgost, kakeršni naj bodo svinčniki. Ko je to delo končano, posušé se grafitni klinčki in prežaré v železnih in glinastih trdo zaprtih posodah. Na to se klinčki vdelaajo v les. Če si svinčnik natančno ogledamo, vidimo, da leži grafitov klinček v malem koritci, ki je pokrito

z lesenim pokrovčkom. Ta pokrovček je prilepljen na koritce takó lepo, da je videti les kakor da bi bil iz celega.

Največja tovarna za svinčnike v našem cesarstvu je L. in C. Hardtmuth-ova v Budejevicah na Češkem, ki naredi po več milijonov svinčnikov čez leto in dan.

Fr. Hubad.

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Podlásica.

Ali jo poznate lepo živalco na šibkih, nizkih nožicah, s tenko zleknemim truplom in jasno rujavim kožuhom? Ako vam še povem, da stanuje malo ne povsod po drevesnih duplih, po luknjah pod zemljo, mej trnjem na polji, v grobljah konec njiv, pa tudi po hlevih in svisljih, takój bodete zavpili in rekli: to je podlásica, o j jaz jo poznam, videl sem jo, ko se je priplazila izpod našega hleva, skrbno vohljala z malim smrčkom, na okoli a mene ugledavši, smuk! bila je v hipu zopet pod hlevom. — Dà, dà uganili ste, ter vam rad verojamem, da jo poznate krvoločnico, ki davi najrajše miši, podgane in krte. In ako bi bilo samó to, privoščili bi jej vse miši in podgane, ali ta spak napada prav pogostoma tudi živali, ki so mnogo večje od nje, kakor divje in domače zajce, kuretino i. t. d. Lahko bi se reklo od nje, da je vsemu, kar hodi in lazi po zemlji, napovedala vojsko. Še celó brezskrbnim kobilicam, kuščarjem, kačam, ribam in rakom v vodi ne prizanaša. Kadar je hudomušna, zažene se tudi v psa, v konja in celó človeku skoči za vrat ter se brani na vse pretege.

Podlásica je kunjega plemena in je mej kunami najmanjša in najlepša zver. Lepo je videti mlade podlasice, igrajo se kakor mlade mucke, uganjajoč vsakeršne šale in burke. Mlado podlasico je prav lahko ukrotiti.

Nekoliko večji kakor navadna podlasica je hermelin ali vélika podlasica, ki živi in se véde kakor nje sestrična navadna podlásica. Hermelin, kí ga vidíte zgoraj na podobi, ima dragoceno jasno rujavo kožuhovino, ki pa po zimi-popolnoma pobéli, samó dolgi rep ostane na konci tudi po zimi črn. Nahaja se sem ter tjà pri nas, a največ se jih dobóde po severnih krajih Evrope in Azije, koder je prav pridno lové, da-si je taka lov večkrat silno težavna. Kožuhovina od hermelina se je vže od nekđaj drago plačevala, zato so v prejšnjih časih le cesarji in kralji in druga imenitna gospóda nosili plašče, kí so bili obšiti z hermelinjimi kožicami.

Babjeverni ljudjé se podlasice bojé, češ, da so strupene, kar pa ni res ter tudi vi ne smete kaj takega verojeti.

Listje in cvetje.

Veselo dete.

Trarará, trarará!
Kdo me neki rad ima?
Trarará, trarará!
Bog, ki dobro vse mi dá.

Trarará, trarará!
Kdo me tudi rad ima?
Trarará, trarará!
Oče moj in mamica.

Trarará, trarará!
Kdo me tudi rad ima?
Trarará, trarará!
Bratec moj in sestra.

Trarará, trarará!
Ker me vsakdo rad ima,
Trarará, trarará!
Sem veselega srca.

P. Gros.

Kumici za god.

Oj kumica moja mila,
Bogá za Vas bom prosila;
Naj On Vam dá zdravje, veselje,
To moje prísreéne so želje.

Minka.

Uganka v zlogih.

(Priobčil Fr. Vilhar.)

Sestavite iz sledeóih zlogov: kon, slav, nje, vo, pi, dol, a, og, ja, so, na, mi, ne, ro, kra, dor, fo, ens, re, kol, slav, ru, tva, osem imen, ki naj znaóijo v sledeóem redu: 1. telovadno društvo; 2. mesto v avstrijskem cesarstvu; 3. toplice na Hrvaóskem; 4. mesto francosko; 5. ameriáansko ptico; 6. reko v Dalmaciji; 7. mesto v avstrijskem cesarstvu; 8. moško imé.

Teh osem imen postavite potem v tak red, da vam povedó zaóetne érke, ako je óitate od zgoraj navzdol, imé avstrijske vojvodine, konéne érke, óitane od spodaj navzgor pa moóza, ki je popisal to vojvodino.

(Reóitev in imena reóilcev v príh. listu.)

Zabavna naloga.

(Priobčil H. Podkrajsek.)

é d m . . .
c h j l . . .
m n Ź . . .
c s t . . .
c j r v . . .
c p v . . .
k r p t . . .
c l v . . .
k l m t . . .
l n r t v . . .
n r Ź . . .
k l m s Ź . . .
r r s t t . . .
m n t . . .
d k n v . . .

Pike znaóijo samoglasnike, kateri dáó v zvezi s soglasniki dotiáne vrste imena slovenskih pisateljev in skladateljev. Ako potlej vsa ta imena prav razvrstite jedno pod drugo, dáó vam njihove zaóetne érke, óitajoó od zgoraj nizdolu, imé slovenskega znanstvenega zavoda.

(Reóitev in imena reóilcev v príh. listu.)

Uganke.

- 1) Krog in krog érno, v sredi pa rudeéé kakor večérni Źar. Kaj je to?
- 2) Povej, ako veš, kaj ima vsak élovek vedno pred oómi?
- 3) K višku raste, dolí kima, in rudeéé hlaéé ima. Kaj je to?
- 4) Za kaj Ribniéan suho robo prodaja?
- 5) Vsaka hiša ga ima, Bog ga pa nima. Kaj je to?
- 6) Kdo se potí v najhujšem mrazu?
- 7) Kateri ljudje ne delajo nié drugega, kakor pobijajo in moré, pa se jim vender nié Źalega ne zgodi?
- 8) Kje se pekó pogaéé samó na jednej strani?
- 9) Kako vsak élovek lahko zeló bogat postane?
- 10) Zakaj imajo gospodje dolge, kmetje pa kratke hlaéé?

(Odgonetke ugank v príhodenjem listu.)

Rešitev demanta in zabavne naloge v 9.

„Vrtčevem“ listu.

Rešitev demanta:

F
u r a
z l a t a
u č e n j a k
L j u b L j a n a
F r a u L e v s t i k
d r ž a v l j a n
p r e s t o l
p e t j e
v i r
k

Prav so ga rešili: Gg. Ant. Petelin, duh. pom. v Tomaji; Jer. Rajar, naduč. v Šempasu; Iv. Tomažič, učit. v Tinji (Štir); Makso Božič v Žiréh; Fr. Krajac, učit. priprav. in Ljudevit Kurent, dijak v Mariboru; Iv. Zupanec, dijak na Mirni; M. Brinšek, realec v Ljubljani; Alojzij Vakaj, pri sv. Ani (Štir); — gospa Matilda Skaza, učit. soproga v Polji (Štir); Svitoslava Zarnik v Nevljah; Leopoldina Ličan, gosp. d. v Il. Bistrici; Ivana Leben v Horjulu in Kristivoja Rebek, učenka v Lokavcu (Gor.).

Rešitev zabavne naloge:

K O S T R E L J Č I C A
K R K A
D U N A V
S O R A
M U R A
K O K R A
D R A V A
L J U B L J A N I C A
I Z E R A

Debele črke kažejo: črno morje.

Prav so jo rešili: Gg. Jer. Rajar, naduč. v Šempasu (Gor.); Iv. Tomažič, učit. v Tinji (Štir); Fr. Freiham, pri sv. Ilju v slov. gor. (Štir.); Ivan Demšar v Žiréh; Iv. Zupanec, dijak na Mirni; Fr. Krajac, uč. priprav. in Ljud. Kurent, dijak v Mariboru; M. Brinšek in Kristijan Hodnik, realca v Ljubljani; Alojzij Vakaj, pri sv. Ani (Štir.); — gospa Matilda Skaza v Polji na Štir. in Svitoslava Zarnik v Nevljah; gospodične Apolonija Fatur v Postojni; Leopoldina Ličan v Il. Bistrici in Anka Guštin v Metliki; Ivana Leben v Horjulu; Katika Kurent, učenka v Mariboru; Julika Žerjav in Micka Lepej, učenki pri sv. Vencslu (Štir.) in Kristivoja Rebek, učenka v Lokavcu.

Nove knjige in listi.

* Vestnik šolske družbe sv. Cirila in Metoda. I. Izdalo in založilo vodstvo. V Ljubljani 1887. Tisk. Kato-liške Tiskarne* 8°. 55 str. — Knjižica podaje častitim članom družbe sv. Cirila in Metoda natančno poročilo o delovanju te družbe ter opisuje ob kratkem zgodovino njenega nastanka in razvitka do zdaj.

* Pregovori, prilike in reki. Nabrajal jih Frau Kocbek. V Ljubljani, izdal in založil Anton Trstenjak. Natisnila Klein in Kovač. 1887. 8°. 95 str. — To je prva večja zbirka, ki obsega preko 3000 slovenskih pregovorov, prilik in rekov. Take knjižice smo živo potrebovali ter želimo samó to, da bi se prav hitro razširila mej slovensko naše občinstvo. Cena knjižici je 50 kr., s poštnino vred 55 kr. in se dobiva pri založniku gosp. Ant. Trstenjaku v Ljubljani.

* Djetinji vrtič. Zabavno-poučno stivo dobroj djeci. Napisal ga i sabral Ljudevit Tomšič, ravnajući učitelj dolnjogr. obće pučke škole u Zagrebu. III. svezak. (Sa slikom Iv. Trnskoga). U Zagrebu. Nakladom knjižare Mučnjak i Senftleben. 1887. 12°. 133 str. — Knjižica je pisana za hrvatsko mladino in obsega kratke povestice, basni in druge poučne sestavke za mladino. Priporočamo knjižico tudi naše slovenske mladini, da se priučí nam sorodnega hrvatskega jezika.

„Vrtci“ od leta 1874, 1875, 1877, 1878, 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885 in 1886 se še dobé. Nevezani po 2 gld. 40 kr., trdo vezani po 2 gld. 60 kr. letnik. — Kdor želi, bodi si kateri koli navedenih letnikov, naj se hitro oglasi zanj, ker nam nekateri letniki kmalu poidejo.

Založništvo „Vrtčevo.“

Listnica. Gg. J. B. v K.: Hvala za poslane spise, kar je za „Vrtce“ primernega, pride vse na vrsto. — J. R-lj v R.: Vaš spis „Strah v cerkvi“ priobčimo o priložnosti. — Iv. A.: Vaša pesenka pride na vrsto. — F. S. v T.: Ni za natis. — A. K. v Rož. d.: Vaš obelisk bi treba nekoliko izpremeniti v besedah, da bi bil primeren za natis. — G. K. v M.: Nekaj Vaših narodnih pripovedk pride na vrsto, kadar nam bodo prostor pripuščal. — K.: Pesenka „Bog vam plati!“ še ni zrela za natis. — J. M. v Boh. B.: Poslani dve pesenci iz Koroškega niste narodni, obe ste vže natisnjeni v nekaterih pesniških zbirkah. „Kje sem doma“ je Slomškova in obče znana mej slovenskim svetom. — Iv. St. pri sv. Lov.: Povest „Mačeha“ ni ugodna za natis. — Ed. Pl. v P.: Vaša računska naloga nam ne ugaja, ker je nekaj enačega vže bilo v „Vrtci“.

Popravek. Pri „Demanta“ v zadnjem „Vrtčevem listu“ naj zadnja beseda pod številom 11) znači soglasnik pa ne: samoglasnik, kar je napačno.

„Vrtce“ izhaja I. dné vsacoga meseca, in stoji za vse leto 2 gl. 60 kr. za pol leta 1 gl. 30 kr. Napis: Uredništvo „Vrtčevo.“ mestni trg, števec 23 v Ljubljani (Lathach).

Izdatelj, založnik in urednik Ivan Tomšič. — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.